

Polue Kalesia xosaniki xayawotai nakau Akereki kuna

Ximuximu Yesusu taiwoneai kini paiya, nini Yuta kini kirenie. Pana xurise Yesusue Yesusu tianuwopi Polu xesawati xouna xetau xetau xuimiapimi xosa rania kuna uteiwotai. Kakati pa xuimiapimie rania xotapa taineri Yesusupo kini xosa moria, kire xue putawotai. Yuta apimie kakirouneri sie ekime pa xuimiapimie Mosesipo tu tairouworixe. Pa xati nini Yesusure xonikisuneria, nini rania Moesesipo tu taiwopinerire e xuwere?

Yuta nikau kapiarei mari takineri Mosesipo kireu tu taiwopinerire kireu apimie pa apimi xosa kaketeneai. Pana Polue xuwe xetai. Nue kunauna, sini Yesusu Kristusu xosa xosikisunuku xati, pa kirenie kakati sini Xoiteupo ekero askinaku xuiapu sainuku, sini oma ekisikioma tinuku.

Yuta kini xopuropu kireue propinsi Kalesia masaira xouneri, Mosesipo tu taiwopinerire Yesusure xonikisuwoteneai kuna kanikete-neai. Pa kaketenaire Polue kuna iyeserina ninipo xonikisu xeika kapia xeika kutuwopure nini Kalesia xosa mua nakau xayawotai.

Ximuximu Polue ipaki kunauna Xoiteu nukoyeni ye Yesusu tianuwopi saina tepineure tumuyereyai xetai. Ye ikou xoieni tumunere e kire apupo kuna kirenii taiti xana xuwe. Xoiteue ye yaina yei xetau xeteneai xuimiapimi

xosa kuna uteiwopineure saina sieyai. Xurise Polue ipaki kunauna, Kristusu Yesusure xonikisuwteneai xuiapu nini kirenie Xoiteu ekero asinaku xuiapu sairouneri xetai. Mua nakaupo xurisepu kuna paiya muanumu, Kristusue kakati sini somoropu sainuku paiya, Xoiteupo Supo Youyae sinipo sesepi taitairouna xati kireu apimi xosa asinaku kapia kakirounuku.

Polue taniwopi saina tepinaure Xoiteu nukoini tumuworeyai

1.1—2.14

1 Ye Polu Yesusupo tianuwopi. Apimie ye xesayeneaixe, kire apue tianuwopi saina xosa iyaiyerekixe. Xuwe. Ye mua saina Yesusu Kristusu xeika Xauwa Xoiteu nukoe Kristusu kopa upuropu sareyai xeika xupunikiropu tiyai.

2 Iko xeika xokupa xataimanae purianiyete-neai xeikae mua nakau xayaunuku tini Yesusure xotikisukiriai xuiapu Kalesia propinsi purikiriai xosa xesaritikinuku.

3 Sikou Emisiki Xoiteu xeika, Kokaipa Yesusu Kristusu xeikae, tinire xounikisuaxati xouniki-etikineria tinipo xotikikemu yororepineri.

4 Kristusue Emisiki Xoiteupo nanunanu tai-wotai xati, sikou xunu wetepure nukou ekeomani wetetai. Mua kapia xoxi mua ouro purotai xosaupo xiyeri tisikepure nue panumu kaketai.

5 Pa xati sini Xoiteupo wenumu sipesi sipesi xourorepu. Pa suau.

Kireni asinaku kuna kireni purina

6 Tinie pa kapia kakari yeu xoikemu xiri karakani kutu karakauna. Kristusue tinire xousuaxati xouwetiketai sainaure, Xoiteue tini nupo xuiapu kini sayakuaire yaitiketaina pana, tinie nu sapauni wetinuku, kire xetau xonuxonu asinaku kuna tainuku.

7 Pana xetau asinaku kuna puratixe. Xuweni kutu. Kireu apimie tinipo nanunanan parawopi saina kireni tineri, ninie Kristusupo asinaku kuna pirixanauwopurexineri.

8 Pana sikoini tini xosa asinaku kuna uteikirire kire mena xourropu xenikorokoroe uteiwati, pa asinaku kuna ekime sinie asinaku kuna uteikiniai siexepu xuweuwatia, pa kapia kaketai apu paiya nu xepi xosa xuwexepina.

9 Mua kuna ekime kunaukiniai, ximine yei xiyeri pa kunani kunaune. Kire apue asinaku kuna tini xosa uteiwati, pa asinaku kuna ekime tinie tikiniai siexepu xuweuwatia, pa apu nu xepi xosa xuwexepina.

10 Tini amuxi nanunukuna? Yei mua kuna kunautiai paiya, apimie yeure xonikikemu asinaku xepinerire e Xoiteue yeure xoukemu asinakuxepina? Yei apimi ai xakuxakunikanere, wo? Iyesa. Ye apimi xakuxakunikepi saina pani tineia, ye Kristusupo saina apu xuwe.

Polue Yesusupo tianitianuwopi sayeyai asi

1:7 1.7 YT 15.1; 15.24;2 Ko 2.17; 11.4; 11.13   **1:8 1.8** 1 Ko 16.22

1:9 1.9 Tu 4.2;Asin 30.6;XKY 22.18-19   **1:10 1.10** 1 Ts 2.4;Ye 4.4;1
Yo 3.19

11 Xatai xura, ye kutuni katikine, pa asinaku kuna yei ekime tini xosa uteiyai paiya, kire apue yarareyai sapi xuwe.

12 Mua asinaku kuna ye kire apu xosaupo tepu xuwe. Pa xeika apimie paire ye taitai yepu xuwe. Xiri xuwe. Yesusu Kristusu nukoini ye xosa mua asinaku kunapu ximiaropu kuna xokupa yararetai.

13 Yei ekime kakiai kapiaure tini kuna iyessieikiriai. Tini sipa, yei Yuta nikau xonikisu sokisoki taine, Xoiteupo xuiapu Yesusure xonikisu-woteneai xiri xoxixoxinikiai. Kakine nini xiri xoxixoxinikepi saina tiae.

14 Yeu asukamana nikau xokupa kapia xiri sokisoki taine, pa xokupa kapia kakiroune. Yutapu nono tenemai iko sie emeimana nikau kapia emeserinitiai.

15 Panaanikae ye iyaiyerepu xuweu yauseni, Xoiteue ye tumuyerina, nukou xousuaxina xouwesikepi kapiae, ye nukou apu sayepineureni yaiyetai. Kakina nukoini iyaretai yause xosa,

16 yei saina tinei xetau xeteneai xuimiapimi xosa nukou asinaku kuna uteiwopineure, nukou Nono ye xosa atariyetai. Xoiteue pa kapia ye xosa kaketai yause xosa, ye xoune kireu apimi kotonikepu xuwe.

17 Ye Yerusalem xoune akerineri Yesusupo tiantianuwopi sayeneai apimi xekenikepu xuwe.

1:11 1.11 Mt 16.17;1 Ko 15.1   **1:12 1.12** 1 Ko 15.1-3;Ka 1.1;Ep 3.3   **1:13 1.13** YT 8.3; 9.1; 22.4-5; 26.9-11;1 Ti 1.13   **1:14 1.14** YT 22.3; 26.9;Pl 3.6   **1:15 1.15** Ais 49.1;Yer 1.5; 49.1;YT 9.15;Ro 1.1   **1:15 1.15-16** YT 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18   **1:16 1.16** Ro 11.13;2 Ko 4.6;Ka 2.7

Ye Arebia sanawa xoune puritiai. Kakerine xurise Tamaskusu erewese xiyeri xoutiai.

¹⁸ Xeimore xitosani xouratia, Pita xeika kukanawopure Yerusalem xoutiai. Xoune nu xeika 15-teu asau purianutiai.

¹⁹ Pana pa yause xosa ye kireu Yesusupo tiantianuwopi xekinikepu xuwe. Yemusu, nu Kokaipapu xatau, nu kireni xekeutiai.

²⁰ Mua kuna ye tini xosa xayautiaia, ye Xoiteu ekero xiri suauni kutu kunaune, ye tini xoreitikiti xana xuwe.

²¹ Xurise xiyerine Siria propinsi xeika Silisia propinsi xeika xosa teixanautiai.

²² Pana Yesusure xonikisuwteneai apimie Yutia tistrikipo xosa puroteneai, ninie yeu moaikemu xekopu xuweuwoneai.

²³ Ninie yeure kireni kuna ipaki iyesirouneri, "Ximuximu pa apue siko ousikiepi saina teyai, pana muaiya pa xosikisuwpri kapiapu asinaku kuna ekime nukoe xoxixoxiwoyaire uteirouna," xeteneai.

²⁴ Xoiteue ye xosa kaketai kapiaure iyeserineri ninie nupo wenumu xouroreteneai.

2

Yesusupo kireu tianianuwopie Polu xeika xoniki tumaxeteneai

¹ Ye 14-teu xitosani ere puritiaie, xurise sini Parnapasino Yerusalem xiyeri xouyatiai. Ikoe Taitusu souti xirini xoukiriai.

1:18 1.18 Yo 1.42;YT 9.26-30   **1:19 1.19** Mt 13.55   **1:21 1.21**
YT 9.30   **2:1 2.1** YT 11.30; 15.2

2 Ye xowopineure Xoiteu nukoini atariyeai. Pa xati ye Yerusalem puritiae yause xosa, Yesusure xonikisuwoteneai kokaipa apimi kireni xeika kunakunau kanikine, pa asinaku kuna xetau xeteneai apimi xosa uteirounexi kanikitiae. Ye nanutiaia, ye mua saina titiae xeika ekime saina tiyai xeika rania, aini xuwexetexine.

3 Taitusue ye xeika purotai, nu Kriki kinipo apu. Pana nupo mupokemu kesewopinukure kokaipa apimie kunawopu xuwe.

4 Suau, kireu xoreixorei xatasikimanae sinipo kununu xosa ximiarei moteneai. Yesusu Kristusue Mosesipo tuxotapapu kakauya xosaupo siko xesasikieina somoro iyaisikerina pa kapia siketaire tusikiworopure koteneai. Kakineri siko kakauya xosa xiyeri iyaisikerepure xeteneai.

5 Pana pa xoreixoreitutuae Taitusupo mupo ipisa kesewopure xeteneai paiya, sinie iyo xepu xuwe. Sinie xayakaxayaka ninipo kuna iruemepu xuwe. Asinaku kunapu kunani kutu pirixepu xuweuwati, tinie kutuni sipesi taiwakuaire xinuku.

6 Kireu apimi nini Yesusure xonikisurouneri xuiapu sie tumu teu puroteneai. Nini kokaipa weniniki tukure xuwerau, paire ye nanunanu xuwe. Xoiteue apu nikau weninikire nanruouwatixe. Pa weniniki tuku apimie, yeu kuna xosa kire kuna pani turewarerixe.

7 Xuweni kutu. Pitae Yuta apimi xosa asinaku kuna uteiwopinaure Xoiteue saina tuwotai sie,

---

2:3 2.3 YT 16.3   **2:4 2.4** YT 15.1; 15.24;2 Ko 11.20; 11.26;Ka 1.7;
5.1; 5.13   **2:5 2.5** Ka 3.1; 4.16   **2:6 2.6** Tu 10.17;YT 10.34;Ro
2.11;2 Ko 12.11;Ka 6.3   **2:7 2.7** YT 22.21

xetau xeteneai xuimi apimi xosa asinaku kuna uteiwopineure saina siati xekeyeteneai.

⁸ Iyo, Pitae Yesusupo tianuwopi saina Yuta apimi xopu saina tepinaure Xoiteue sokisoki tuwotai, panumu sie ye xetau xeteneai xuiapu xopu Yesusupo tianuwopi saina tepineure Xoiteue sokisoki sietai.

⁹ Yesusure xonikisuwteneai xuiapue Yemusi xuno, Pita xuno, Yoni xuno kokaipa tumu sie xekenikeri, Xoiteue yeure xousuwaxati xouweyerina mua saina ye sietai. Ninie pa saina xekineri sini Parnapasino xeika xosikemu tuma xepinukure xupusi teteneai. Kakeri xosiki tumari ipaki kuna ounuku, sinie xetau xeteneai xuiapu xopu saina tepinua, niko paiya Yuta apimi xopu saina tepineri xikiriai.

¹⁰ Nini kirenie kireni kuna kasieteneai. Ninie Yesusure xonikisuwteneai xuimiapimi xopu saruku puroteneai apimi tianikepi saina tepinuaure kasieteneai. Ekimeni ye pa saina tine nimaririyai xati, ye sokisokineni saina tine.

Polue Pitapu xoxi akiparetai

¹¹ Xurise Pitae erewese Antioku koati moa tine autiai, pa amure, nue asinaku kapia kakepu xuweuwotaire.

¹² Yemusipo xataumana kopu xuweuni, Pitae xetau xeteneai apimi xeika xoye nirouna. Pana pa apu teue kouweria, Pitae mari takepure sokisokirouneri Yesusu tairouneri xuimiapimi teure ximiketai. Pa xati xetau xeteneai apimi weinikiteri nukoni purina, nini xeika pani lixezi wetetai.

13 Kireu Yutae rania nu xeika panumu xor-eixorei kapia kaketeneai. Kakeri ninipo pa xoxi kapiae Parnapasipo nanunanan rania porowotai.

14 Pana yei nini xekenikitia asinaku kunapu kunnani kutu ati taiwopu xuweuwori, nini ekinikiro Pita ipaki kaune, "Ne Yuta kinipo kire apuna pana, ne xetau xeteneai nikau apue sie ninipo kapia taiwau, ne Yutapu apu sie xuwexina. Pa xati amakati xetau xeteneai apimie Yuta nikau kapia taiwopinerire ne xiri sokisokixinenaxi?" kautiai.

Yesusu Kristusure xonikisuwteneai xuimiapimi kirenie nini Xoiteu ekero kutu asinaku xuimiapimi

2.15—4.31

*Apue Yesusure xousuna paiya nu apu kutu
asinaku saina*

15 Suau, sini Yuta kini paiya, sini xunu erirouneri apimi nini xetau xeteneai apimi kinirei putawokixe. Xuwe.

16 Pana siko sipa, apue Mosesipo tuxotapa taiwotai, pa xotaparei Xoiteue nu apu kutu asinakuwatixe. Xuwe. Apue Yesusu Kristusure xousuwotai pa kireni, Xoiteue apu asinaku xirouna. Siko rania sini Kristusu Yesusure xosikisukiriai, pa amure, sini sipa, pa imerei kireni Xoiteue sini apu kutu asinakusikepina, tuxotapa taiwopi imerei xuwe. Pa amure, kire

apue atina tuxotapa taiwati Xoiteue apu kutu asinakuwopina siexe. Xuwe.

17 Sini mua ime Kristusure xosikisuwpopi tainuku Xoiteu ekero kutu asinaku apu sainukua, siko Yuta rania xekeukiria xetau xeteneaie xunu ereteneai sie xunu erinuku. Paina sini kunaunuku, Kristusu nukoini kakati xunu sokisokixepure xina xepure, wo? Sini panumu kakinuku kunawopuxe. Xuweni kutu.

18 Ye tuxotapa irue puropi kapia xuweiyeine xurise pa kapia xiyeri sarine paiya, ye ikoini xunu erepi apu saine.

19 Pana tuxotapae ye xumopine ime iyaiyeretai xati, tuxotapa ekero ye xumoki sie apu purine. Pa imerei ye Xoiteu xeika mua ekioma purine. Ye Kristusu xeika na nikitoto xosa tuane nu xeika xumutiai

20 xati oma ekioma titiai. Pana pa ekioma paiya ikounixe. Xuwe. Kristusu xosa ye ekioma purina. Ye ximine xokupa kapia xeika saina xeika mua ouro kakitiai paiya, ye xoisu imerei kakine. Ye Xoiteupo Nonoure xoisuti nue ye xiri xouweina tianiyepure nokou ekeomani wetetai.

21 Xoiteue yeure xousuaxati xouweyetai kapia yei aipu sapi siexepi xiraxine. Mosesipo tuxotapae Xoiteupo ekero sini asinaku kutu apimi saisikepina paiya, Kristusu nu aini xumotai.

3

Tuxotapa tainuku, xosikisu taiwopi kapia

2:17 2.17 1 Yo 3.8-9   **2:18 2.18** Ro 7.4-6   **2:19 2.19** Ro 6.11; 6.14; 7.6;2 Ko 5.15;1 Ts 5.10;Ip 9.14   **2:20 2.20** Yo 13.1;Ro 6.11;Ka 1.4;Ep 5.2;Ta 2.14;1 Pi 4.2   **2:21 2.21** Ka 3.21;Ip 7.11

1 Tini Kalesiapu apimi tini nananatua, sinie Yesusu Kristusu ataritikikiriai. Takipo ekitikieni xekoari na nikitoto xosa tua purotai. Yue tinipo nanunana porounana?

2 Ye kire sapire kireni kototikepurexine. Tini amu imerei Xoiteupo Supo Youya tikiriaina? Tuxotapa taiwopi imereire? E asinaku kuna iyesinuku xotikisuropi imerei?

3 Tini nananaieikiriaire, wo? Tini Xoiteupo Supo Youyapu sokisokie sesexepi xotapa taikiriaina pana, ximine takipo sokisokieni xuweiepure xinukure?

4 Ekime tini xosa xu moneai paiya, tini aini xemekiniaire, wo? Pana ye nanutiaia tini aini xemeropu xuwe.

5 Xoiteue Supo Youya tikerina tini xopu xonuxonu eretai. Amakati nu panumu kaketaina? Tinie tuxotapa taiwari nue kaketaire? E tinie asinaku kuna iyeseri xotikisuari nanuworina kaketaire?

6 Xoiteupo nakau muanumu kuna tuku, “Apraxamue Xoiteupo kuna xousuwati, Xoiteue apu kutu asinaku,” woyai.

7 Pa xati tini sipa, asinaku kunaure xonikisuwopteneai apimia, nini Apraxamupo niraumanani kutu.

8 Xoiteue ekimeni sipauna, xurise xetau xetenaei xuiapue asinaku kunaure xonikisuworua, nini xuiapu kutu asinaku xepinexina nanuwoyai.

3:1 3.1 Ka 2.13-14; 5.7   **3:2 3.2** YT 10.47; 15.8; Ro 10.16-17; Ip 6.4

3:3 3.3 Ka 4.9; Ip 7.16; 9.10   **3:4 3.4** Ip 10.35-36; 2 Yo 8   **3:6 3.6**

Stt 15.6; Ro 4.3; Yer 2.23   **3:7 3.7** Yo 8.39; Ro 4.11-12; 4.16   **3:8**

3.8 Stt 12.3; 18.18; 22.18; YT 3.5; 3.25; Ro 9.17

Pa xati Xoiteupo nakaue kunawotai sie Apraxamu xosa asinaku kuna uteina, "Ne xosa Xoiteue, kakatia xokupa xuiapu asinaku sayepineri," xeyai.

⁹ Apraxamue xousuwati Xoiteue nu atina mupoxusi ouwoyai. Xokupa xuiapue xonikisuworia Xoiteue panumuni kakepina.

¹⁰ Apue nanuneri tuxotapa taiwopi kapiae kakatia sini Xoiteu ekero kutu asinaku xuiapu sayepinuku xeteneaia, Xoiteue xokupa xoxixoxinikepina. Pa amure, Xoiteupo nakaue mua kuna tuku, "Kire apue tuxotapapu nakau xosa purotaipo xokupa kuna xiri taiwopu xuweuna paiya, Xoiteue nu xiri xoxixoxiwopina," xeyai.

¹¹ Xoiteupo nakaue pani muanumu kuna tuku, "Xonikisuwoteneai apimia, Xoiteue nini apimi kutu asinaku nikatia nini ekinikioma puropineri," xeyai. Pa kuna sini yarani ipaki atarisikina, kire apue tuxotapa taiwati Xoiteue nu apu kutu asinakuwopina ime xuwe.

¹² Tuxotapa taiwopi ime paiya, xosikisuwopi sapixe. Xuwe. Paiya nukou sapini. Pa amure, Xoiteupo nakaue ipaki kunauna, "Xokupa tuxotapa taiwotai apua, nu ekeoma puropina," xeyai.

¹³ Tuxotapae ipaki kunauna, sini xokupa apue xokupa tuxotapapu kuna taiwopu xuweunuku paiya, sini xiri xoxiepu. Pana Kristusu nukoini tianisikepure, mua wenumu "xoxixepina apu tetai" xati nue xiyeri tisiketai. Xoiteupo nakaue

3:9 3.9 Ro 4.16   **3:10 3.10** Tu 27.26;Yer 11.3   **3:11 3.11** Ap 2.4;Ro 1.17;Ka 2.16;Ip 10.38   **3:12 3.12** XS 18.5;Nem 9.29;Ro 4.4; 10.5; 11.6   **3:13 3.13** Tu 21.23;Ro 8.3;2 Ko 5.21;Ka 4.5

ipaki kunauna, "Xokupa apimie na xosa toaroteneai paiya, nini xoxixepineri apimi kireni Xoiteue xekeniketai," xeyai.

¹⁴ Xoiteue Apraxamu mupoxusi ouweina xetau xeteneai xosa asinaku kapia kakepine xina kunawoyai. Kakeyai xati ekime Xoiteue kunawoyai sie, mua saina Yesusu Kristusue teyiae, ximine xokupa xuiapu kini xosa mua mupusikixusi ouwopi saina akipa xati, siko xokupae asinaku kunaure xosikisunuku Xoiteupo Supo Youya tepu.

Xoiteupo tuxotapae Xoiteupo sokisoki kuna xesauwepuwatixe

¹⁵ Xatai xura, ye ximine siko apu sikau kapiaure kunaune. Kire apue nanuna ye xumopinerina, nupo nonomi atina nupo xuru uteiyerinikepure nakau xayawopina, paina nupo pa kuna paiya kire sokisoki xoka kuna siena, kire apue pa kuna xouro kireu kuna pani iyariouwatixe, pa xeika kire apue kunauna, "Sini mua sokisoki xoka kuna taiwopuxe," xirouwatixe.

¹⁶ Ekime Xoiteue kunauna asinaku sapi xurise yaraxepina xeyai. Xoiteue pa sokisoki kuna Apraxamu nirauno tinieyai. Xoiteupo nakaue ipaki kunauna, "Neu nonomi xosaxepu," xuwe. Nu xokupa nonomire kunawokixe. Xuwe. Nu kirenire kireni, ipaki kunauna, "Neu nono xosa," xeyai. Pa nono paiya Kristusu.

17 Yeu kuna xotapa muai. Xoiteue ximuximu Apraxamu xeika sokisoki xoka woyai. Xitosani 430-teu xouratia, tuxotapae putawoyai. Pa tuxotapa paiya xuriseni kutu putawoyaina, nue pa sokisoki xoka kuna ekime Xoiteue kunawoyai xesauwepuwatixe. Ekime Xoiteue pa sokisoki kuna kunawoyai xuweiyepuwatixe.

18 Xoiteue sini akituworisikeysi sapi tepure tu xotapa taiwopua, sini sokisoki kunapu imerei tikirixe. Pana siko sipa, Xoiteue mua xokupa sapi Apraxamu tuwopinexina sokisoki kuna kunawoyai.

19 Panumu xatia, paina amakati tuxotapa purinana? Paiya muanumu. Xunu yarani akipax-epinaure Xoiteue pairexina, pa xati Xoiteue sokisoki kuna tuweinapa, xurise tuxotapa rania tuwotai. Kakina tuxotapa puratieye pa nono ekime Xoiteue sokisoki kuna kunauna xokupa sapi tuwopine xeyai putawopina. Xoiteue mua tuxotapa xenikorokoro tinikati ninie kire xopuropu apu xosa uteiwori xopuropu apue siko siketai.

20 Xoiteue Apraxamu sokisoki kuna tuwoyai xati kire xopuropu apu nupo kuna tuwopu xuwe. Pa xati Xoiteu nu kireniara xati, nukoini sokisoki kuna kunawoyai.

Tuxotapa paiya Kristusu xosa sosikixouna yakusikepi emisiki

21 Tuxotapa paiya ekime Xoiteue sokisoki kuna kunawoyaipo xiwai siexi kunawopinerau?

3:17 3.17 XT 12.40;Ro 4.13-14;Ka 3.21   **3:18 3.18** Ro 4.14; 8.17;
11.6   **3:19 3.19** Tu 5.5; 5.22-27;Yo 1.17;YT 7.38; 7.53;Ro 5.20;Ip 2.2

3:20 3.20 Ro 3.29-30   **3:21 3.21** Ro 8.2-4

Xuweni kutu. Sini ekisikioma tepure, Xoiteue xetau tuxotapa sikeyai xakua, paina tuxotapa taiwopi kapia paie kakatia sini apu kutu asinaku sayepu.

²² Pana Xoiteupo nakaue ipaki kunauna, "Xunue xokupa xuiapu kakauya xosa iyainikerati," Xoiteue pa sapi wetati moati, paiya apimie xonikisuworia pa sapi tinikepine xina Xoiteue sokisoki kuna kunawoyai xati sini Yesusu Kristusure xosikisukiriai apimia pa sapi tepu.

²³ Xosikisuropi yause putawopu xuweuni, tuxotapae kakauya xosa iyaisikeri purotai. Sini kakauya xosa purikiri xosikisuropi yause yara putawotai.

²⁴ Sini Kristusu xosa sosiki koati, asinaku kuna xosa xosikisukiri Xoiteue sini xuiapu kutu asinaku xepinaure tuxotapae sikou emisiki yayakusikepi purieuna.

²⁵ Ximine xosikisupo yause putawotai xati, pa emisiki yayakusikepi irue sini purikirixe.

Xosikisue kakati sini Xoiteupo nonomi sainuku

²⁶ Tini xokupae Yesusu Kristusure xotikisunuku nu xeika etokinuku, pa kapiarei tini Xoiteupo nonomi sainuku.

²⁷ Tini xuiapue Yesusu wenumurei ene isinuku nu xeika etokikiriai paiya, apue nupo nekei xuwau ereretai sie tini xokupae Kristusu taukiriai.

3:22 3.22 Ro 3.9-19; 3.23; 4.11-12; 4.16; 11.32   **3:23 3.23** Ka 4.3

3:24 3.24 YT 13.39;Ro 10.4;Ka 2.16;Kl 2.17;Ip 9.9-10   **3:27 3.27**

Ro 6.3; 13.14

28 Yesusupo apu kini xosa paiya, Yuta kini xeika Kriki kini xeika xuwe. Aipu saina apimi xeika somoropu apimi xeika xuwe. Xuimi xeika apimi xeika xuwe. Ximine Kristusu Yesusu xosa paiya tini xokupae xiri kirenieri purinuku.

29 Tini Kristusupo apu kini purinaria, tini rania Apraxamu nonomi purinuku. Ekime Xoiteue Apraxamupo apu kini pa sapi tinikepure sokisoki kuna kunawoyai paiya tini pa apu kini sore.

4

Yesusupo sainarei, sini saina apue, Xoiteupo nonomi sainuku

1 Yeu kuna paiya muanumu. Xauwae kireni nono tuku xatia, paina pa nonoe sewai omopu xokupa xuru tepina. Pa xuru teua nonopu xuru sie purotai. Pana pa nono nu tenemai purotai yause paiya nu omopu aipu saina apimi sie purotai.

2 Nu apu yayaku xeika tumu teu xeika irue puropina puropinae utu omoe iyaretai yause xepina.

3 Pa xati siko rania panumu sie. Sini nono misiarara sie purinukua, sini mena xeika ou xeikapu sapi yakrouneri yaniyani nikau aipu saina apimi sie purikiriai.

4 Pana Xoiteue iyareyai yause xosauni kutu paiya, nukou Nono xesawati kotai. Xuie nu iyarati, nue tuxotapa irue puropu apu sayetai,

---

3:28 3.28 Yo 10.16;Ro 10.12-13;1 Ko 12.13;Ep 2.14;Kl 3.11   **3:29**
3.29 Ro 4.13; 9.7;Ka 4.7; 4.28; 5.1;Ep 3.6;Ip 11.18   **4:3 4.3** Ka 2.4;
 3.23;Kl 2.20   **4:4 4.4** Stt 3.15;Mt 5.17;Lu 1.31;Yo 1.14;Ro 1.3;Ep
 1.10;Ip 2.14

5 paiya sini xuiapu tuxotapa irue purikiriai isayasikati, Xoiteupo nonomi sayepure kaketai.

6 Ximine tini Xoiteupo nono purinuku. Pa xati Xoiteue nukou Nonopu Youya xesawati sikou xosikiro kotai xati Youyae kakati sinie Xoiteu ipaki uru yaunuku, "Apa, Xauwa," xinuku.

7 Pa xati ne pani aipu saina apu purauxe. Xuwe. Xoiteue kakati ne nupo nono saitiae. Ne Xoiteupo nono purinaua, ne sipa, ne nupo xokupa asinaku sapi tewai.

Polue Kalesia kinire xiri xousuaxetai

8 Ekime tini Xoiteu sipa xuwe xati, xoiteuni kutu xuweupo aipu saina apimi purikiriai.

9 Pana muaiatini Xoiteu sipauweikiriai. E ye kunaunei, Xoiteue tini sipatikietai xepinerau. Pa xati tini amakati pa xoxi yanyani xiri sokisoki xuweu xosa xiyeri xonarinuku, ninipo aipu saina apimi sayepurexinukuna?

10 Muris tepi kokaipa asau xeika oma poitapu xeika oma xitosanipo kokaipa muris tepi xeikaure tuxotapa taiwopure tinie sipesi nanurounuku.

11 Tinipo pa kapiaure ye nanuworine ximikine, panumu yei tini xopu saina tiyai paiya aini xuwxexete.

12 Xatai xura, tini iko sie xa xi kototikine. Ye ikoini tuxotapa wetine tini siexit, pa yause xosa tinie ye xosai kire kapia xoxi kakepu xuwe.

¹³ Tini pani nanunukure, wo? Kire supae tiyetai xosa, ximuximu yei koune tini xosa asinaku kuna uteiyai.

¹⁴ Yei mupi sokisokixepu xuweuwati, paie tini kokaipa xu tikitiai. Pana tinie ye nikitiki sinuku, ye xeika puropi tini ouyexepu xuwe. Tinie ye kire Xoiteupo xenikorokoro sie tikiriai, paire tini Kristusu Yesusu nukoni tieukiriai.

¹⁵ Pa yause xosa tini yeure xotikikemu asinaku xati nimaririxikiriaina pana, tinipo pa nimariria ximine amuro purinana? Ye suauni kutu kunaune, pa yause xosa, tinie ye tianiye pure ere xotikieikiriai xakua tinipo ekitiki xexesiraunaku siaku.

¹⁶ Pana muaia amakatina? Ye tini xosa suaun kuna uteiti, paie kakati ye tinipo xiwai sainere, wo?

¹⁷ Iyesa. Pa apimie tini xakuxakutikepi saina teteneaia, nini tini tianitikepineri nanununu tukuxe. Xuwe. Tinie nini tianikakuaire kireni, ninie tini katoitikepurexineri.

¹⁸ Sini kireu xosa asinaku kapia kakepure nanununu sokisokixinuku paiya, pa itou. Ye tini xeika puropu xuweuti rania, tini sipesi pa kapia kakakuai.

¹⁹ Yeu nonomi, xuie nono iyarepure tatau tirouna sie, ye xiyeri tatau tine, pa amure, tini Kristusu nuko sieni Xoiteupo nononi kutu sayakuairexine.

²⁰ Ye xiri xoisuaxina, muaia ye tini xeika puri xana xuwe. Ye taki xeika purinei xoia, asinaku kuna tini xeika xayakaxayaka kunawopine.

Ye tinire xiri xoisuaxinana, ye sipa xuwe, ye amakinei tianitikepinerau.

Akarino Serano niau xonu kuna

²¹ Tini tuxotapa irue puropure xikiriai apimi, tini ximine ye kaya. Tini tuxotapapu kuna sipa xuwere, wo?

²² Xoiteupo Nakaue ipaki kunauna, Apraxamu nu sawai nono aimore tuku. Aipu saina xui, Akari, nu kire iyaretaina, somo purotai xuie kire iyaretai.

²³ Pa aipu saina xuipo nono paiya, xuiapue nono soxirouneri imerei iyareyai. Pana somo purotai xuipo nono paiya, Xoiteue sokisoki kuna kunawoyai xati nu putawoyai.

²⁴ Mua kuna asi minika xosa xonu kuna tuku. Pa xui aimorei nini sokisoki xoka aimore tukue tumuwoteneai. Akarie Sainai siripo sokisoki xoka kunaure tumuwotai xati nupo nonomi paiya aipu saina apimi sayeteneai.

²⁵ Akari paiya pa Areppia sanawapu siri Sainaire tumuwotai, pa xeika mua purotai Yerusalemure tumuwotai. Pa Yerusalemua nupo nonomi xeika aipu saina xuimiapimi purineri.

²⁶ Pana kire Yerusalemu mena xouro purotai paiya, nu somo purina. Nu paiya sikou anisiki.

²⁷ Xoiteupo nakaue ipaki kunauna, “Ne nono iyarepu xuweuroune xauna xui, ne nimaririwo. Xui ne, nono iyarepi tatau tepu xuweuyai, ne xonikemu asinakuxe. Ne siri wanau nimaririnau uru yaxe, pa amure, nei apu tuku xuipo nonomi

4:22 4.22 Stt 16.15; 21.2   **4:23 4.23** Stt 18.10-14;Ro 9.7-9;Ip 11.11

4:24 4.24 Ro 8.15;Ka 5.1   **4:26 4.26** Ip 12.22;XKY 3.12; 21.2; 21.10

4:27 4.27 Ais 54.1

emeserinikinaua, xokuxokupa nonomi tuku," xe-wai.

²⁸ Xatai xura, tini paiya Aisaki sie. Xoiteupo sokisoki kunaue tini nupo nonomi saikiniai.

²⁹ Pana pa nono xuiapue nono iyarirouneri imerei putawotai paie, pa kire nono Xoiteupo Supo Youyapu sokisokirei putawoyai nono xoxixoxiwoyai. Kakeki xati mua rania panumu kapiani purina.

³⁰ Xoiteupo nakau xosa amu kuna tukuna? Nue ipaki kunauna, "Pa saina xui xeika nupo nono xeika xesanika. Saina xuipo nonoe kire sapi masa tepuwatixe. Pa somoropu nono paie xokupa sapi tepina," xeyai. Xoiteupo nakaue kakina kunawotai.

³¹ Paina xatai xura, siko sipa, sini aipu saina xuipo nonomixe. Xuwe. Sini somo purotaipo xuipo nonomi.

Kristusue kakati sini Somo purikiri, Xoiteupo Supo Youyae sikou sesepi taitaiwati, kireu apimi xosa asinaku kapia kakirounuku

5—6

5

Sini somoni kutu puropu

4:28 4.28 YT 3.25;Ro 9.7-8;Ka 3.29   **4:29 4.29** Stt 21.9;Ka 5.11;
6.12   **4:30 4.30** Stt 21.10;Yo 8.35   **4:31 4.31** Yo 8.36;Ka 3.29; 5.1;
5.13

¹ Sini tuxotapa irue puropu xuweure, Kristusue somo iyaisikeretai. Pa xati tini sokisoki tumuwa. Tini kakixanari apimi weinikitari xiyerineri tini aipu saina apimi sieitikexeni.

² Iyesa. Ye Polue tini katikine, tini weinikitari tinipo muputiki ipisa katiworia, Kristusupo sainae tini xayakaxayaka tianitikepuwatixe. Xiri xuwe.

³ Tini xokupa apimie weinikitari tinipo muputiki ipisa katiwoteneai paiya, ye mua kuna xiyerinei ati katikepurexine, tini panumu kapia kakinaria, tini xokupa tuxotapa xeikani taiwakuai.

⁴ Tini tuxotapa taiwopurexinari, pa imerei Xoiteue sini apimi kutu asinakusikepina xinaria, tini Kristusu wetikiriai. Tini Xoiteue xouwetikina xotikiewotai kapia wetikiriai.

⁵ Xoiteupo Supo Youyapu sokisokie Xoiteu xosa xosikisunukuna nue sini apimi kutu asinaku xepinaure yakunuku.

⁶ Apue Kristusu xosa purina paiya, nupo mupo ipisa katiwopi kapia paiya aipu sapi, pa xeika apue mupo ipisa katiwopu xuweuna rania, aipu sapi. Pana apue xousuwopi kapia kakati paie kire apimi xonikiewopi kapia saratia, pa asinaku sapini kutu.

⁷ Ekime tinie Kristusupo imerei texirounuku. Pana yue ime parawati kunani kutu taiwopu xuweunukuna?

5:1 5.1 Yo 8.32; 8.36;YT 15.10;Ro 6.18;Ka 2.4; 5.13;1 Pi 2.16   **5:3**

5.3 Ka 3.10   **5:4 5.4** Ro 9.31-32;Ip 12.15   **5:5 5.5** Ro 8.24-25;2

Ti 4.8   **5:6 5.6** 1 Ko 7.19;Ka 6.15;Kl 3.11;Ye 2.18-22   **5:7 5.7** 1

Ko 9.24;Ka 1.6; 3.1

8 Tinie mua nanunanan taikiriai paiya, Xoiteue yaitikirouna imerei koatixe.

9 Paiya pususu misiarae kakati xokupa tupumoru pususuroouna sie.

10 Kokaipae tini tianikati, yeu nanunanan tainaria, xetau nanunanan taiwopu xuweuwakuaixi xoisune. Yuerau tinipo nanunanan porowopi saina tetai paiya, ye sipa xuwena pana xeuxana, pa apua nukou xure xu xoxini kutu tepina.

11 Xatai xura, apimie mupuniki ipisa katiwopinerire yei pani suau kuna uteiroune xatia, amakati ye xoxixoxiyepi saina pani kakinerina? Apimie mupuniki ipisa katiwopinerire kunauneia, na nikitotopu kuna apimi nikau nanunanan pani xoxixoxixepuwatixe.

12 Pa apimi nini tinipo nanunanan puruporowoteneaie, mupuniki ipisa katiwopi kapiaure xiri sokisoki xineri. Pana kakineria, xeuxana nikou mupuniki ipisani katieineri sakumu xiri xesauwepineri.

13 Xatai xura, suau, tini somo purakuairae Xoiteue tini yaitikeyai. Pana tini ipaki nanunari, “Sini somo purinukuna, xipiki xosikemupo kapia kakepinuku,” xaku. Xuwe. Tini kaki xanari panumu nanunanan taku. Tini takieni xotikikemu xotikiewatixinari takieni takitaki tianuwataxa.

14 Tuxotapapu xokupa kuna mua kireni kuna yoira xosa kireni purina, “Ne nakie naki xonieu-

---

5:9 5.9 1 Ko 5.6; 15.33   **5:10 5.10** 2 Ko 2.3; 8.22; 10.6; 11.15;Ka 1.7   **5:11 5.11** 1 Ko 1.23; 15.30;Ka 6.12; 6.17   **5:13 5.13** 1 Ko 8.9; 9.19;1 Pi 2.16;2 Pi 2.16-19   **5:14 5.14** XS 19.18;Mt 5.43; 7.12;Ro 13.8-9;Ye 2.8

tiai sie kireu xonienike," xina.

¹⁵ Pana tini takitaki kawataxinari waraxinaria, tini sosopa epixakuai. Panumu taki xokupani xuwexaku.

Xoiteupo Supo Youyapu kapia xeika xipiki xosikikemupo kapia xeika

¹⁶ Yeu kuna paiya muai, tini Xoiteupo Supo Youya wetari nue tinipo sesepi taitaitikepina. Tini panumu kakinaria, tini xipiki xotikikemupo nanununu taiwakuaixe.

¹⁷ Siko sipa, xipiki xosikikemue Xoiteupo Supo Youya ororepurexati, Xoiteupo Supo Youyae xipiki xosikikemu ororepurexina. Nini axirie xiwaixiwaiwataxeri, tini kakepure xikiriai sapi paiya kakakuaixe.

¹⁸ Pa xati tini Xoiteupo Supo Youya tainaria, tini tuxotapa irue purarixe.

¹⁹ Tini xipiki xotikikemupo kapia sipauweikiriai. Paiya nini muanumu kapia, ayaka kapia xeika xunu kapia xeika xoxi kapia kakepure xosikemu saropi kapia xeika,

²⁰ xorei xoiteu teu xosa muris tepi kapia xeika seu tepi kapia xeika xiwai sayepi kapia xeika kisamaira kapia xeika makawopi kapia xeika xosiki xoxixoxepi kapia, ekisikie nepi kapia, nakieni iko kireni paxine kuna tuwataxine kini purixepi kapia xeika,

²¹ ati puroteneai apimi xosa maikukuworopi kapia xeika ene nerineri wou erineri xaniki

---

5:16 5.16 Ro 6.12; 8.4; 13.14;Ka 5.25;1 Pi 2.11   **5:17 5.17** Ro 7.15-23; 8.6-7;1 Pi 2.11   **5:18 5.18** Ro 6.14; 8.2; 8.14   **5:19 5.19**

1 Ko 3.3; 6.9-10;Ep 5.3;Kl 3.5;Ye 3.14-15   **5:21 5.21** 1 Ko 6.9;Ep 5.5;Kl 3.6;XKY 22.15

sirakineri xiraxarawopi kapia, kakineri panumu panumu kapia kakineri. Ekime ye katikiyai xati ximine pa kunani xiyeri kunaune. Xokupa apimie muanumu kapia kaketeneai paiya, nini Xoiteue xuiapu yakunirouna yause manepuworixe.

²² Pana Xoiteupo Supo Youya paie muanumu asinaku kapia sinie kakepure saisikerirouna, paiya kireu apimi xiri xonikiewopi kapia xeika nimiririwopi kapia xeika xosikikemu yororei puropi kapia xeika sapauni kisamaira sarepi xuweu kapia xeika apimi tianikinuku asinaku kapia nini xosa kakepi kapia xeika, nei xuiapu ekinikiro asinaku kapia kakiroune paiya nakieni nanrouune sieni kake,

²³ yoroarani purinuku xipiki xosikikemupo puropi ororepi kapia. Kire tuxotapae muanumu kapia kapia xeseuxatixe.

²⁴ Kristusu Yesusupo kinipo xokupa xuiapue xipiki xonikikemu xeika xoxi sapire xoniki xumati xiri xonikieuroune xeika tineri na nikitoto xosa wareri nu xumotai.

²⁵ Xoiteupo Supo Youyae sini ekisikioma sike-tai, pa xati sini Xoiteupo Supo Youya wetikiri nue sinipo xokupa sesepi taitaiwopina.

²⁶ Sini aini sikou wenisikini xourorinuku, xoma sarepinerire kireu nikau xoniki xusepuxe, pa xeika kireu apimi nikau xurure ekisikie nepuxe.

6

5:22 5.22 1 Ko 13.7;Ep 5.9;Kl 3.12;Ye 3.17   **5:23 5.23** 1 Ti 1.9

5:24 5.24 Ro 6.6; 13.4;Kl 3.5;1 Pi 2.11   **5:25 5.25** Ro 8.4-5;Ka 5.16

5:26 5.26 Pl 2.3

Xotikisukiriai xuiapu tini takitaki tianuwataxa

¹ Xatai xura, tini xopuropu kire apue xunu eretai sipaukiriai xatia, tini Xoiteupo Supo Youya taikiriai apimie, pa apu peuni tianunari nake-nakewari nupo kapia kutuwopina. Pana taki rania atinari sosopa epixakuai. Panumu taki rania Satanie erurutikati xunu չosa uraki xowaku.

² Tini kireu tianikinari ninipo xu xemeroa. Panumu kapiae tini Kristusupo tuni kutu tainuku.

³ Kire apue nanuna nu wenumu xeika xepinana pana, nu wenumu xuweuna paiya, pa apu nu nukoini nuko xoreuna.

⁴ Pana xokupa apue nikou saina asinakure xoxiraua atinerini kutu uteiwepineri. Apue panumu kakina paiya, nukoini kaketai kapiaure nimaririna nukou kapia xeika kire apupo kapia xeika uteiwopuwatixe,

⁵ pa amure, xokupa apu kirenikirenie nikoini kaketeneaipo xu xemeropineri.

⁶ Apue Xoiteupo kuna uwotai paiya, nue nupo kireu asinkau sapi nukou xesepeu tuwopina.

⁷ Tini takieni xoreiyerinari Xoiteu eke tepinuku xinari nanuwaku. Tini itouworakuai xana xuweni kutu. Ne amukau xoye waritiae paiya, panumu xoyeni kutu neu sainoro putawopina.

⁸ Kire apue nukou xipiki xoukemupo nanunanu taina paiya, pa xipiki xoukemupo kapia

6:1 **6.1** Mt 18.15;1 Ko 2.15; 4.21; 7.5;2 Ti 2.25;Ip 12.13;Ye 5.19   **6:2**
6.2 Yo 13.14-15;Ro 15.1;1 Ts 5.14;1 Yo 4.21   **6:3** **6.3** Ro 12.3;1 Ko
8.2;2 Ko 3.5   **6:4** **6.4** 1 Ko 11.28;2 Ko 13.5   **6:5** **6.5** Ro 2.6; 14.12;1
Ko 3.8   **6:6** **6.6** Ro 15.27;1 Ko 9.11; 9.14   **6:7** **6.7** Yop 13.9;Lu
16.25;Ro 2.6;1 Ko 6.9   **6:8** **6.8** Os 8.7; 10.12;Yo 3.6; 6.63;Ro 8.13;Ye
3.18

paie xoye xoxi yararatia xiri xoxixepina. Pana nu Xoiteupo Supo Youyapu kapia tainapa, Xoiteupo Supo Youyae paiye pa apu nu xoye asinaku sie yararatia ekeoma sipesisipesi asinaku puropina.

⁹ Pa xati sini asinaku kapia kakepure ouyex-epuxe. Sini saina tepure ouyeouyexepu xuwe-unukua, xoye tepu yause xosa paiya sini asinaku xoyeni kutu tepu.

¹⁰ Pa xati amu yause sini kireu apimi xosa asinaku kapia kakepua, sini kakepuni kutu. Kak-inuku kireu xuiapue Kokaipaure xonikisuwoteneai xosa sini xiri sokisokinuku nini xosa asinaku kapia kakepu.

Polue Kristusupo na nikitotoure nimaririxetai

¹¹ Mua kuna masa paiya ye ikoini xayaritiae. Iko xupieni yeyekene kokaipa kokaipa xayautiae.

¹² Iyesa. Pa apimie tinipo muputiki ipisa kakati-wopure sokisokixeteneiae panumu kakineri, pa amure, kireu apimi ekinikiro kokaipa weniniki tuku xepure kakineri. Ninie ximikeri ipaki nanurouner, “Panumu kireu Yuta apimie sipauner sini Yesusu Kristusupo na nikitotoure xosik-isunuku xineria panumu xoxi kapia kakiskepure xepineri,” xetai.

¹³ Yuta nikau kapia tieteneiae nini atineri tuxotapa tairouwori xana xuwe. Pana ninie tinipo muputiki ipisa katiwopure xineria, pa kapia tinipo muputiki xosa kakeneaire nini kokaipa weniniki tepineri.

14 Pana ye ikou wenimini xourorepinerire e kire apupo wenumu xourorepixe. Xuwe. Ye Kokaipa Yesusu Kristusupo wenumu kireni xourorepine. Nue na nikitoto xosa xumotai xati, paire kireni ye nimaririne. Kristusue na nikitoto xosa kaketai saina paie, mua ouropu kapia paiya yeu nanunanu xosa xuweirota xati, ye ikoini na nikototo xosa xumuyeutiai xati ye ouropu kapia pani taiwopixe.

15 Ximine mupusiki ipisa katiwopi kapia paiya aipu sapi, pa xeika apue mupo ipisa katiwopu xuweu kapia rania aipu sapi. Xoiteue kakati sini oma xuiapu saikiriai, pa kapia kireni xiri asinaku sapi.

16 Xokupa xuiapue pa nanunanu tineri tairounerri paiya Xoiteue nini xouwenikina xoukuruwopina, kakinapa ninipo xonikikemu yororepina. Pa xuiapu kini paiya nini Xoiteupo Israilini kutu.

17 Ye kire apue xu pani siepi xiraxine. Xuwe. Apimie oyeneai usi kuru yeu mupi xosa puroleneiae ye Yesusupo saina apuni xina atarina.

18 Xatai xura, sikou Kokaipa Yesusu Kristusupo xousua kapia xeika xouwesikepi kapia xeikae tini kireni kireni xosa puropina. Pa suau.

**Xoiteupo Kuna
New Testament in Somau Garia
Nupela Testamen long tokples Somau Garia long
Nuigini**

copyright © 2024 Pioneer Bible Translators

Language: Somau Karia

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

56ccf306-a353-5c26-b943-551207f76acc